

Introduktion

Socialdemokratisk Ungdoms politiska program syftar till att ge svar på frågan, vad lämnar socialdemokratin i händerna på dagens ungdom och de generationer som kommer efter dem. Programmet baserar sig på det principprogram som godkändes år 2024.

Solidaritet är gemenskap och globalt ansvar. Insikt om, att vi alla är beroende av varandra. Vi har inte alla samma utgångsläge i kampen mot klimatförändringen eller i våra krav för anständiga arbetsvillkor. Välmående demokratier måste i sin inrikes- och utrikespolitik inte bara föregå med gott exempel, utan också agera för planetens bästa. Socialdemokrati **som en internationell rörelse**, är bäst i detta arbete: att främja fred mellan folk, stater och allianser av stater.

Solidaritet som värde innefattar också ansvar för miljön. **Hållbar utveckling** är inbyggd i kärnan av vår ideologi och därmed också i kärnan av vårt drömsamhälle. Människor, företag och andra sammanslutningar måste förbinda sig att följa principerna för etik och hållbar utveckling. Att Finland är ett litet och avlägset land, är inte en anledning som skulle ge finländarna tillåtelse att spendera mer jämfört med andra länder.

En hållbar och demokratisk välfärdsstat skapar **frihet** för människorna. Små skillnader i inkomst och förmögenhet, ett jämlikt utbildningssystem och en jämnt fördelad välfärd är förutsättningar för frihet i vardagen. **Arbete** ger också frihet och trygghet. Var och en ska ha rätt till ett meningsfullt och tryggt arbete, till rättvis lön och rättvisa arbetsvillkor samt möjlighet att påverka sitt arbete. Den moderna välfärdsstaten måste kunna förnya sig och reformera, dock utan att kompromissa med den socialdemokratiska värdegrunden. Generationernas och världens föränderliga behov kräver allt mer diskussion om vad välfärd och mänskliga rättigheter innebär i dag.

För att visionen om ett socialt, ekologiskt och kulturellt hållbart samhälle ska bli verklighet, får vi inte glömma bort den ekonomiska hållbarheten. Välfärdsstaten ska inte vara orsak till, konsekvens av eller lösning på alla livets problem, utan snarare som en trampolin som ger människor och företag en bas från vilken de

kan sträva framåt. Den socialdemokratiska välfärdsstaten stöttar och hjälper, men kräver också tillbaka.

De närmaste kraven från Socialdemokratisk Ungdom är:

1) **Grön och hållbar omställning.** Finland är ett koldioxidneutralt samhälle med cirkulär ekonomi* senast år 2030 och koldioxidnegativt kort därefter. Betydande investeringar görs i förnybar energi och omställningen till en klimatneutral industri och ett elektrifierat samhälle stöds. Myrar som förstörts av torvproduktion återställs. Skogsindustrin överger kalhyggesbruket och skatteincitamenten riktas till att producera och konsumera miljövänliga varor. Omställningen måste göras till en mer hållbar livsmedelsproduktion. I enlighet med FN:s konvention om biologisk mångfald ska förlusten av biologisk mångfald stoppas senast år 2030 och större uppmärksamhet ska ägnas åt djurens välbefinnande.

2) **Finland som ledande utbildningsland.** Ojämlighet och klasskillnader avvecklas genom att gå över till tvåårig förskoleutbildning, med individanpassat stöd i grundskolan, och genom att utveckla studieutbudet på gymnasiet så, att kursprestationer kan korsas mellan yrkesutbildning och gymnasium. Utbildningssystemets examensorienterade karaktär minskas. Den individuella flexibiliteten ökas genom att t.ex. skapa flexibilitet i studietakten, diversifiera kursutbudet som erbjuds av högre utbildningsinstitutioner, och främja nya innovationer som öppna vägar och online-examina inom högre utbildning. Kraven på prestation upphävs och eleverna stöds individuellt. Nivån på studiestödet höjs och studiestödssystemets lånebaserade karaktär slopas i och med övergången till Yleiturva.

3) **En lösning på krisen inom mental hälsa.** Tillgång till icke akut psykisk vård på en vecka och psykisk hälsobedömning ingår som en del av hälsokontroller. Tillgång till psykosocial vård, kortvarig psykoterapi och stöd utan trösklar garanteras. I stället för att behandla symtom och utveckla tjänster försöker samhället också aktivt bryta ner strukturer och normer som undergräver välbefinnandet. Terapi får inte bli en förutsättning för att klara vardagen, men tröskeln för att få tillgång till psykoterapi måste sänkas mot bakgrund av den rådande situationen.

4) **Välfärdsstaten och fackförbunden som stöd för sysselsättningen.** Social- och hälsovårdstjänster och sysselsättningsstöd tillhandahålls från ett och samma ställe. Införandet av personliga utbildningskonton stöder kontinuerligt lärande för arbetstagarna. Klimatförändringens effekter på arbetslivet ska förutses och de anställdas omställningsskydd stärkas. Förändring av arbetslivets strukturer, bland annat genom att experimentera med kortare arbetstid och göra det mer lönsamt att anställa personer med deltidskunskaper.

5) **Totalrenovering av systemet för social trygghet.** Förenkla det fragmenterade och ineffektiva systemet till Yleisturva, som reagerar flexibelt på olika behov och livssituationer.

6) **Förnyelse av demokratin.** Rösträttsåldern sänks till 15 år. Demokratiutbildning intensifieras och aktörer inom den offentliga sektorn kommer att vara skyldiga att använda deltagande budgetering*. I nationella val införs tak för valkampanjer* och reglerna för valfinansiering skärps. Absolut nolltolerans mot hatretorik. Användningen av massdata regleras på Finlands och EU-nivå för att skydda människors integritet.

7) **Framtidens EU kommer att vara som starkast som en union med nära samarbete, som talar med en röst vid de globala förhandlingsborden.** Som en union med nära samarbete måste EU utvecklas i en riktning där man upprätthåller demokrati, närhetsprincip och medborgarrättigheter i all verksamhet, uppnår koldioxidneutralitet inom unionen och aktivt främjar människorättigheter globalt.

8) **Hållbar och reglerad ekonomisk tillväxt.** Målet med tillväxt är att avskaffa ojämlikhet och fattigdom. Regleringen av företagsansvar samt tillsyn över och transparens i produktionskedjorna förbättras. Rätten att organisera sig garanteras globalt och stöd ges till ILO:s arbete för att lyfta fram arbetstagarnas rättigheter. Finanspolitiken och den aktiva arbetsmarknadspolitikerna mäts kontracykliskt* i linje med konjunkturläget. Koldioxidtullar* införs.

9) **Den rättvisaste skattepolitiken i världen.** Kapitalskatten justeras till att bli mer progressiv. På längre sikt måste det ske en gradvis övergång till mer enhetliga momssatser och en sänkning av den allmänna skattesatsen. Förändringen ska

genomföras rättvist, det vill säga samtidigt genom att höja nivån på social trygghet och utveckla andra stödformer. Ändringar görs i utdelningsskatteförmåner för icke noterade företag, för att inte uppmuntra aggressiv skatteplanering. För att förhindra skatteparadisens verksamhet främjas en minimiskatt* för globala företag. Det omfattande systemet med skatteavdrag, som har försvagat statsfinanserna, rationaliseras. Progression i arvsskatten höjs för stora arv.

10) **En reform av livskraftiga kommuner och välfärdsområden.**

Kommunreformen stärker baskommunerna, garanterar deras förmåga att klara sina uppgifter och minskar beroendet av enbart statlig finansiering. Antalet lagstadgade uppgifter för kommunerna måste också finansieras så, att trycket från övergångsperioden för välfärdsområden inte skapar ytterligare problem för kommunerna. Dessutom ska antalet välfärdsområden granskas för att säkerställa, att de klarar av sina uppgifter utan att skapa skillnader i jämställdhet eller jämlikhet mellan välfärdsområdena. Förbättra välfärdsområdenas självstyre genom att införa en skatt för välfärdsområdena.

11) **Finland ska bli ett föregångsland för mänskliga rättigheter. Finland ratificerar FN:s (ILO) konvention 169 om urfolk och stamfolk* och Nordisk samekonvention*.**

Situationen för kareler, ingermanländare och romer analyseras tillsammans med minoriteterna och deras arbete för att förbättra sin egen situation stöds. Arbete bör inledas inom FN med att utarbeta en konvention om ungdomars rättigheter. Lagstiftningen om sexualbrott ska grunda sig på samtycke. Var och ens rätt att bekräfta sitt juridiska kön genom egen försäkran skyddas. I Finland ska det vara möjligt att definiera kön som "annan" eller att inte markera det. Regeringen måste vidta åtgärder för att genomföra åtagandena enligt Istanbulkonventionen.